

การรักษา

1. ถ้าอาการไม่รุนแรง มีเพียงไข้สูง ปวดศีรษะ เบื่ออาหาร ยังไม่มีอาการเลือดออกหรือภาวะช็อกควรปฏิบัติดังนี้
  - ★ ไข้ผู้ป่วยหนักผอมมาก ๆ
  - ★ หากมีไข้สูง ควรใส่ผ้าชุบน้ำเช็ดตัวบ่อย ๆ และให้ยาลดไข้ พาราเซตามอล ห้ามใช้แอสไพรินโดยเด็ดขาด
  - ★ ถ้าเป็นผู้ป่วยเด็กและเคยชัก ควรได้รับประทานยาต้านชักไว้ก่อน
  - ★ ให้รับประทานอาหารอ่อน ๆ เช่น ข้าวต้ม โจ๊ก และ ดื่มน้ำมาก ๆ
  - ★ ฝาสิ่งกีดขวางการผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด

2. ถ้าผู้ป่วยอาเจียนมาก มีภาวะช็อกหรือเลือดออก ควรรีบส่งโรงพยาบาล

หน่วยแนะแนวและปรึกษาปัญหาสุขภาพ
โทร. 02-2011131

อ้างอิง

กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข. (2544).
แนวทางการวินิจฉัยและรักษา ไข้ฉี่เลือดออกแดงที่.
กระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมโรคติดต่อ.
สวิตก แสงธาราทิพย์ ศิริชัย พรรณสมะ. (2543).
ไข้ฉี่เลือดออก. (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิมพ์ที่บริษัทกรณิชนันท์ จำกัด :
สำนักงานควบคุมโรคไข้เลือดออก กรมควบคุมโรคติดต่อ
กระทรวงสาธารณสุข
สุจิตรา นิมนานนิตย์. (2542). ไข้ฉี่เลือดออก. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

อาคารเรียนรวม

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล
270 ถนนพระราม 6 แขวงทุ่งพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0-2354-7308-10
www.ramaclinic.com

ไข้เลือดออก

ที่ปรึกษา อาจารย์ วิลา ตั้งปณิธานดี
ผู้เรียบเรียง รุ่งฤดี จิภณวาโส
ภัทราพร พูลสวัสดิ์
งานการพยาบาลป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพ

www.ramaclinic.com คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

ไขเลือดออก

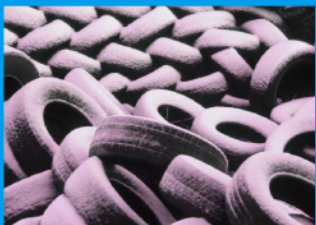
ไขเลือดออกเป็นปัญหาด้านสาธารณสุข และการแพทย์ของประเทศไทยในปัจจุบัน เพราะแต่ละปีมีผู้ป่วยจากทุกภาคเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี และโรคนี้มีกระบาดมากในฤดูฝน

สาเหตุ

เกิดจากเชื้อไวรัสชนิดหนึ่ง ซึ่งมีขุยลายเป็นพาหะ

ลักษณะของขุยลาย

ขุยลายที่เป็นพาหะของไขเลือดออก คือ ขุยลายตัวเมีย ออกหากินในเวลากลางวัน ขุยลายมีสีดำสลัว ขาวทั้งส่วนหัว ตัวและขา ชอบวางไข่ในน้ำนิ่ง พบบ่อยตามภาชนะ ที่มีน้ำขัง เช่น โถง แจกันดอกไม้ จานรองขาตู้กับข้าว ยางรถยนต์เก่า และเศษวัสดุอื่น ๆ

การป้องกันตนเองไม่ให้ถูกขุยลายกัด

ทำได้โดย

1. มอนในมุ้งหรือห้องที่มุ้งลวด
2. รูดยาคันขุยหรือใช้ยาทาหรือยาฉีดกันขุย และควรใช้อย่างระมัดระวัง
3. ไม่ควรอยู่ในบริเวณที่อับลมหรือเป็นมุมมืด มีแสงสว่างน้อย
4. ทรมันอาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาด เพราะเหงื่ออาจดึงดูดให้ขุยกัดมากขึ้น

อาการของโรคไขเลือดออก

แบ่งเป็น 3 ระยะได้แก่

ระยะที่ 1 ระยะไข้สูง

ลักษณะไข้สูงลอย 2-7 วัน รับประทานยาลดไข้ ไข้มักจะไม่ลด หน้าแดง ตาแดง ชีบ มักมีอาการเบื่ออาหาร และอาเจียนร่วมด้วย บางรายอาจปวดท้องบริเวณใต้ลิ้นปี่หรือชายโครงขวา ส่วนมากมักไม่มีอาการคัดจมูก น้ำมูกไหลหรือไอมากประมาณวันที่ 3 อาจมีจุดแดงเล็ก ๆ ขึ้นตามหน้า แขนขา ซอกรักแร้ ในช่องปาก อาจคล้ายผดผื่นได้ กัดเจ็บ บางรายอาจมีอาการรุนแรง และปรากฏอาการระยะที่ 2

ระยะที่ 2 ระยะช็อกและมีเลือดออก

มักเกิดช่วงวันที่ 3-7 ของโรค อาการไข้จะเริ่มลดลง แต่ผู้ป่วยมักมีอาการทรุดหนัก มีภาวะช็อก เช่น ชีบ ตัวเย็น เทจื่อออก ชีพารเบาเร็ว ความดันโลหิตต่ำ นอกจากนี้ยังมีเลือดออก เช่น เลือดออกตามผิวหนัง เลือดกำเดาไหล อาเจียนและถ่ายอุจจาระเป็นเลือดสด ๆ ระยะนี้ใช้เวลา 24-72 ชม. ถ้าไม่ได้รับการรักษาที่ทันทั่วถึง อาจอันตรายถึงชีวิตได้

ระยะที่ 3 ระยะฟื้นตัว

ในรายที่ได้รับการรักษาถูกต้องและทันทั่วถึง ภาวะช็อกไม่รุนแรงอาการต่าง ๆ จะดีขึ้น และอาการที่แสดงว่าผู้ป่วยดีขึ้น คือ จะเริ่มรับประทานอาหารได้ ลูกนั่งได้

วิธีควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ขุยลาย

วิธีควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ขุยลาย ทำได้ดังนี้

1. กำจัด-ทำลาย-ฝัง-เผา เศษภาชนะที่ไม่ใช้ภายในบ้านและบริเวณรอบบ้านให้ไม่มีน้ำขัง
2. ควรปิดฝาโอ่งน้ำดื่ม น้ำใช้ให้สนิท
3. ใส่ผงซักฟอกหรือน้ำส้มสายชูหรือเกลือแกงหรือซีดีตา ในจานรองขาตู้ หรือเทน้ำที่คั่งลงในจานรองขาตู้ทุกสัปดาห์
4. ใส่ปลาในอ่างบัว ถึงเก็บน้ำในท้องน้ำ เพื่อกินลูกน้ำ เช่น ปลาหางนกยูง
5. ชัดล้างภาชนะเก็บน้ำ เพื่อขจัดขุยลาย
6. เปลี่ยนน้ำในแจกันดอกไม้ทุก 7 วัน เพื่อทำลายไข่ขุยลาย
7. ทำความสะอาดรางระบายน้ำฝนให้สะอาด
8. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมรอบบ้าน ชุมชนให้สะอาด